

ROZPŠAWA

**Rěcnego centruma WITAJ
za lěto 2025**

Wopśimješe

1. Zawod	2
2. Planowanja a kontrole – zaměrowe dojadnanje ze Założbu za serbski lud	4
3. Wupołnjenje nadawkow w rozdźělnych wobłukach žěłabnosći RCW	
3.1. Publikacije	5
3.2. Wědomnostne žěło	7
3.3. Projektowe žěło.....	9
3.4. Internata.....	13
3.5. Socialne žěło.....	14
3.6. Forum 2plus.....	15
3.7. Praktiska pódpěra serbskeje wucby/spěchowanje wobdarjonych/rěčna asistenca	15
4. Statistiske pśeglědy	15

1. Zawod

Naša rěc jo naša domownja, žožkuli teke smy!
Jusk a wjasele 2026 – 25 lět Rěcny centrum WITAJ

Apropos "žožkuli teke smy" – smy w žinsajšnem casu pśiběrajucy paralelnje w realnych a digitalnych rumach pó droze. Proces digitalizacije se póspěšuju. Pśisamem kuždy z nas znajo mjazy tym chat-modele a wjele luži južo wšednje z nimi žěta. Wuwjarje LLM-modelow gromaže daty a se teke nas za datami napšašuju.

Ako su zachopili serbske institucije ze zgromadneju strategiju proces zaměrneje digitalizacije, jo se groniło: "Což w interneše njenamakajoš, jo se z wědobnja luži zgubiło. Toś musy serbščina do interneta." Žinsa móžomy groniś: Daty a wopśimješa, kótarež se do treninga LLM-modelow¹ njezapśimuju, njamógu se teke pśi wótegronach chatowych modelow na napšašowanja wužywarjow wobglědowaś. Togodla reagěrujomy na napšašowanja, dalokož móžno, pozitiwnje a stajamy naše daty k dispoziciji. Napšašowanja su doněta wót SMWK, ZLUBJENJE a WMT (Workshop for Machine Translation) dojšli. Wupominanje do pśichoda jo, až mimo našogo korpusa sadow teke tekstowy korpus zestajijomy, kenž jo pśez licence a dogronjenja za zjawne wózjawjenje pód CC BY 4.0 licencu² pśigótowany.

Z našym wupominajucym digitalnym projektom "sotra" za dolno- a górnoserbščinu smy pókšacowali a kóńc lěta 2025 nowy model za směr nimščina – górnoserbščina wózjawili. W zgromadnem žěle z drježdžańskeju firmu t2k smy mjazy tym wunosny žětowy modus namakali a pókšacujomy w lěse 2026 z dalšnymi treningami rěcnych modelow za dolno- a górnoserbščinu.

¹ LLM-model jo rěcny model kumštneje inteligence, kótaryž jo se na miliardach tekstowych datow treněrowała, aby se pśirodna rěc rozměta, generěrowała a na kontekst sensitiwnje pśežětała.

² CC BY 4.0 licenca (Creative Commons Namensnennung 4.0 International) dowólujo, twórbu rozmnožyś, rozšyriś a wobžětaś, tak dłučko ako se awtor pomjenjujo.

Internje zběramy wót lěta 2023 nazgónjenja ze serbskim chatom RCW <https://serbski.chat/>, kenž ma se w lěše 2026 na webboku sotra.app wózwajiš a zjawnosći eksplícitnje pšedstajiš.

Nam jo wědobne, až jo wuknjenje rěcy wupominajucy proces za wuknjecych, njegłědajucy na wjelgin pomocniwe digitalne srědki. Direktna komunikacija mjazy wuknjecymi a serbskimi partnerjami wóstanjo bytostna w procesu pšiswójenja rěcy.

Wjeliki wuznam ma wuwucowanje dorosćonych (glej pód dypkom 4 statistiske pšegłědy, tab. 5 a 9). Dorosćone, kenž serbšćinu wuknu, maju zwětšego wósebnu intrinsisku motiwaciju a wótgłěd, w priwatnem abo pówołańskem wobłuku serbski powědaš móc.

Wósebnje w Dolnej Łužicy pak dejali se někotare z nich tak daloko w serbšćinje wuzamóžniš, aby mógli w pšichože rěcnje wupominajuce nadawki ako wědomnostniki, žurnalisty abo lektory pšewzeš. Togodla smy za góspodařski plan 2026 wóspjet titel za **wósebne pšipóznaše młodeje ekscelece w dolnoserbšćinje** zapódali. Zachopjeńk decembra 2025 smy k drugemu razozu dwěma młodyma cłowjekoma toš to wósebne pšipóznaše pšepódali.

Zachopjeńki wuwiaš pšespytowańskich nadawkow za certifikaciju serbskorěcnych zamóžnosćow segaju slědk až do lěta **2010. Tegdejša wizija**, wóthadnikam šulow ze serbskeju wucbu kwalificěrowany resp. diferencěrowany dopokaz swójjich rěcnych zamóžnosćow zmóžniš, se mjaztym ako **wopšawnjona** wopokazujo. Sakske statne ministraštwó za kultus (SMK) jo rozsužiło, se we wobłuku ewaluacije koncepta 2plus na pšespytowańske nadawki certifikata schóžjeńka B1 zložys. Pretesty su se w šulskem lěše 2022/2023 pšewjadli –<https://www.serbski-institut.de/erste-ergebnisse-der-evaluation-sorbischer-sprachkompetenzen-an-sorbisch-deutschen-2plus-schulen-vorgestellt/>) a w šulskem lěše 2024 / 2025 jo se mjaztym druge regularne zwěšćenje rěcneho stawa wuknikow wšykných 8. lětnikow pšewjadło (nadrobnejše informacije pód: <https://www.bildung.sachsen.de/blog/index.php/2024/05/20/wie-erfolgreich-ist-2plus/>)

Opcija, nadawkowy format certifikata za zwěšćenje rěcneho stawa wuknikow wužywaš, wobstoj rowno tak **w Dolnej Łužicy**, dokulaž se certifikacija konsekwentnje paralelnje za wobej serbskej rěcy wuwija. Kursisty projekta **Zorja** póbitowanje južo aktiwnje wužywaju. Teke přědny absolwenty rěcneho kursa za dorosćonych pód mjenim **Domoj w Górnej Łužicy** su se mjaztym na certifikaciskich pšespytowanjach wobžělili. Kurs Domoj, kenž žewješ mjasecow trajo, jo wobstatk strukturnego projekta ZARI w nosařstwje Domowiny.

Pód "Domoj do pšichoda - Akciski plan za górnoserbšćinu 2025/26"³ stoj: "Naša ambicija jo, **100 000 serbski powědajucych** až do lěta 2100 zdobyš. Mjazycil – kótaryž to dojspis zmóžnijo – jo, receptiwnu dwórejćnosć we Łužicy rozšyriš. Comy, až změjo 50 000 Łužycanarjow w lěše 2050 pasiwne znaša serbšćiny."

Toš ten zaměr na wšakoraku wašnju pódpěrujomy. Kóńc lěta 2025 smy póstrow Witaj z našeju gódowneju kórtu a pšidatneju akciju w Dolnej a Górnej Łužicy propagěrowali a se pši tom na zwěšćenje w Lausitz-Monitoru zložyli, aby mógał se Witaj we Łužicy ako regionalny póstrow etablěrowaš rowno tak ako Moin na pódpółnocy.⁴ Gaby se póstrowjenje Witaj pó cełej Łužicy w bogatej lichbje pšiwzeš, njeby to pasiwnym znajobnosćam serbšćiny na škódu było a

³ https://zari-domowina.de/wp-content/uploads/2025/02/akciski_plan_2025.pdf, b.4.

⁴ Pšir.: <https://www.radiolausitz.de/beitrag/witaj-der-neue-willkommensgruss-in-der-lausitz-875858/>

nanejmenjej jedno słowo by 100 000 powědarjow aktiwnje wobkněžyło.

Pši akciji smy wjele sympatiskego wótgłosa dostali a rownocasnje motiwaciju za dalšne rozšyrjenje póstrwa Witaj, kenž bužomy z regionalnje specifiskimi motiwami dalej ako darik rozdžěliš.⁵

Nam jo wědobne, až rewitalizacija serbšćiny w Dolnej a Górnej Łužycy změny w serbujucej ludnosći ze sobu pšinjaso. Serbam, kenž wót doma serbski powědaju, pšizamknu se Serby a serbujuce luže, kenž maju rozdžělnu a specifisku wósobinsku motiwaciju, serbšćinu mjenjej abo wěcej intensiwnje wuknuš.

Pó žělach jo to dawno znata motiwacija, kenž zwisujo z jich žišimi, kótarež se serbski w žišownjach a na šulach kubłaju. Glědajucy na demografisku změnu trjebamy něčo ako dalšnu fazu wabjenja za Witaj-žišownje a Witaj-kupki, aby se eksistěrujuce capacity dalej poňnje wužywali. Žišownje su na toš tom pólu južo sami aktiwnje a zmóžnju starjejšym z wósebnymi póručenjami, kubłanišćo zawcasa póznaš.

Naše wobstawne kontakty ku kubłanišćam woplěwamy pšez projekty, w žělowych kupkach, pši jubilejach a swěženjach (pušćanje majskego boma, ptaškowa swajžba, žeń wótwórjonych žuri) šulow a žišownjow a pši rozdžělenju LUTKow. Tak zgónijomy rownocasnje, kótaru pódpěru sebje kubłanišća wót nas žyce a kak mógali sobu za atraktiwnosć jich serbskego kubłanja wabiš.

Žěkujom se wšyknyim koleginam a kolegam za jich solidne fachowe a spuščobne statkowanje, za kolegiálnu atmosferu, kótaruž napórajaju, ako teke za jich zagronitosć a angažement, nic naslědku pši zestajenju rozpšawy 2025 a plana za lěto 2026.

2. Planowanja a kontrole – zaměrowe dojadnanje ze Załožbu za serbski lud

W ramiku zaměrowego dojadnanja mjazy Domowinu – Zwězkom Łužyskich Serbow z. t. a Załožbu za serbski lud su byli w lěse 2025 za Rěcny centrum WITAJ slědujuce dojadnanja pód šěžyšćoma **rěcne rumy** a **kubłańske žěło** zawězujuce:

1. šěžyšćo: analogne a digitalne rěcne rumy

zaměr 1

Pšehožowański program SOTRA pokazujo pšez stawne treningi a testy pšecej lěpšu pšehožowańsku kwalitu a wužywa se w pšerězku za 100 pšehožkow na žeń.

zaměr 2

Socialny team Rěcneho centruma WITAJ profilěrujo a profesionalizěrujo se dalej a dawa wšyknyim cłonkam teama zgromadny žělowy ramik.

2. šěžyšćo: kubłańske žěło

zaměr 1

⁵ Pšir.: <https://www.witaj-sprachzentrum.de/niedersorbisch/2025/12/19/weihnachtsgruss-verteilt/?lang=ta>

Rěcny certifikat jo nałożowany certifikat w serbskorěcnem rumje a wudawa se lětnje nanejmenjej 40 raz, 5% toś tych certifikatow pódkładuju niwowowy schójžeńk C1.

zaměr 2

30% wobžělnikow pódadjo, až w rěcnem kursu zdobyte znajobnosći pó tom nałożuju, a 40% wšych wobžělnikow jo se wobžěliło na dalšnem rěcnem kursu.

zaměr 3

W lěše 2025 se wudaše pšez wjele lět wužětanego Nimsko-górnoserskego wuknikojskego słownika finalizěruju.

zaměr 4

W lěše 2025 su styri sobužětašerje Rěcneho centruma WITAJ se wobžělili na rěcnem kursu, pšez což stej mógałej dwa z nich swój rěcny niwow wó schójžeńk pólpšyš.

Krotke rozpšawy k dopoťnjenju zaměrowych dojadnanjow stoje pó dypkom 4 statistiske pšeglědy, w tab. 15: zaměrowe dojadnanja ze Założbu.

3. Dopotnjenje nadawkow w rozdźělnych wobtukach žětabnosći RCW

3.1. Publikacije

Z digitalnymi wucbnymi srědkami słužymy statusoju serbsčiny pšez nowocasnosť a atraktiwnosć, wósebne za młodu generaciju.

Wósebny wuznam ma w toś tom kontekście **pšetožowański program sotra.app**.

Rěcny centrum WITAJ jo financěrował ze srědkow za digitalizaciju Założby za serbski lud dalejwuwiše pšetožowańskego programa za **dolno- a górnoserbščinu**, kótaryž bazěrujo kóńc lěta 2025 na dwójorěcnem korpusu z něži **540 000 paralelnymi górnoserbsko-nimskimi sadami**. Mimo toho jo se **monolingualny górnoserbski korpus** wó 110 000 sadow na něži **900 000 sadow** rozšyrił. Toś ten wužywa se za syntetiske pšestajenje do nimščiny, aby mógli se nimske teksty w žeń a lěpšej kwalisce do górnoserbščiny pšetožowaš. Zrazom zblizyjo taki monolingualny korpus neuronalnemu systemoju zestajenje sadow, wužywanje wšakich synonymowych słowow wótwisnje wót konteksta a gramatiskich wósebnosćow we wšakich rěcnych wobtukach.

Dalšny korpus wopšimjejo kóńc lěta 2025 **270 000 dolnosersbsko-nimskich** sadowych pórikow a **200 000 dolnosersbsko-górnoserbskich** sadowych pórikow. **Dolnosersbski monolingualny korpus** ma wušej **140 000** sadow.

Aby mógli stopnjowanje šyrokosći a wjelerakosći słowoskłada dopokazaš, licymy kopice słownych formow w bilingualnem korpusu. Górnoserbske słowne resp. fleksiske formy su se wó něži 19 000 słowow a na nimske boce wó něži 22 000 słowow resp. słownych formow (wósebne zestajenjow) rozmnožyli.

Z boka IT-fachnikow a eksterneje firmy jo se na pólpšenju treninga a móžnosćach pširoownowanja wšakorako treněrowanych modelow žětało. Za to su se testowe sety pšeglědali a žělnje z nowymi sadami zestajali.

Wó dokradnu dokumentaciju modelow, treningowych wašnjow a programěrowanja w slězynje sotry jo se eksterna IT-firma t2k we wuskem zgromadnem žěle ze sotra-teamom

póstarala. Wótpowědne dokumentacije su pla GitHub wózwajone a zjawnosći pśístupne. Zrazom jo wuwił t2k tool, z pomocu kótaregož dajo se žeń a wětšy bywajucy korpus za dermatne składowanje do mjeńšych želow žěliś a zasej do cełkownego korpusa zestajaś. Dalej jo se na zestajenje optimalnego webserwisa žěłało. Kóńc 2025 smy nowy model za směr nimšćina-górnosorbšćina wózwajili, wó comž smy w casnikaškej informaciji zjawnosć informěrowali.

Sotra-team jo se w lěse 2025 na slědujucych zarědowanjach wobželił:

- forum Sorbische/wendische Lebenswelten im digitalen Zeitalter w Chóšebuzu,
- digitalizaciski krejz Założby a
- online workshop on NLP - tools for language communities iniciěrowany wót LMU Mnichow.

We Washington Post jo se 2025 wó Serbach a jich procowanjach wó zachowanje rěcy w zwisku z digitalizaciju a sotra.app rozpšawjało. W Tagespiegel jo był 2025 pśinosk z nadpismom "Endlich Antworten zur Digitalisierung: An den Sorben wollen Forscher Kulturwandel ergründen", w kótaremž jo se teke sotra.app naspomnjeł.

Pśez integraciju wjelikich rěcnych modelow jo móžno, pód **serbski.chat** wěcej ako 20 rěcow pśestajaś do serbšćiny a online-pśestajař ako dolnosorbški a górnosorbški chatbot wužywaś. Pśełožki a wótegrona mógu se z pomocu integrěrowanych TTS⁶ modelow pśedcytaś daś. Teke jo móžno, nimske a engelske pódtitele pśestajaś do serbšćiny a na pśikład na webboku wót "OpenSubtitles" wózwajiś. Pśikłady za serbske pódtitele za film, operu, trikowy film a dalšne namakajošo pód www.captionfy.com/user/podtitle. Z pomocu TTS modelow jo móžno, serbske pódtitele pśedcytaś a na toś tu wašnju synchronizěrowaś. Nowe móžnosći su se pśedstajili fachowej pširaže RCW, na "Dnju serbskich pedagogowkow a pedagogow" w RCW a wucabnikam w DSG. Na browseru bazěrujuce pšawopisne pśespytowanje jo južo do programa integrěrowane a zmóžnja teksty pśed pśełožowanim kontrolěrowaś.

Za wužywanje BOOKii-pisaka smy južo wjele publikacijow nažěłali a wudali. Tak pśedlažytej **górnosorbški wobrazowy słownik** "Swět wokoło nas" (2019) a **dolnosorbški** wobrazowy słownik "Mój swět we wobrazach" (2020). Póbitowanje na wucbnych materialijach za wužywanje BOOKii-pisaka jo se konstantnje rozšyrił:

- workshop "Ptački našeje domizny" (2021),
- nazukowa tabela za přědny lětnik dsb a gsb (2023),
- plakat "Ptači časnik" (2023) górnosorbški.

2025 jo górnosorbški wudopołnjucy material "Džěłarnička bajki" za wužywanje BOOKii-pisaka wujšła.

Wótsłuchańske knigły, synchronizěrowane wucbne filmy, DVD a CD, kenž su w lětach do 2025 wujšli, namakaju wucabniki a dalšne zajmce w lětnje aktualizěrowanem katalogu a digitalnje pód:
https://www.witaj-sprachzentrum.de/obersorbisch/wp-content/uploads/sites/3/2025/02/Poskitk_hs_WEB.pdf

Za wuknikow wušych lětnikow wopśimuju wucbnice, ako serija "Z Kitom wuknjemy", QR-cody, pśez kótarež dostanu se wuknjece na bok **materialien.sorbischlernen.de**. Na toś tej su awdija

⁶ TTS-model (Text to Speech) jo system kumštneje inteligence, kótaryž pśeměniwo napisane teksty do pśirodnje klinceceje rěcy. Jadna se wó tak pomjenjonu pśedcytańsku funkciju.

a pśidatne nadawki skłažone.

To samske płaši teke za nowe žětowe knigły za dorosćonych "Wěžo serbsce A1". Na boku **materialien.sorbischlernen.de** namakaju tastsu *Wěžo serbsce! Serbšćina za dorosćenych A1*. Tam namakaju link na TaskCard, na kótarejž stoje wuknjecym pśidatne interaktiwne zwucowanja k dispoziciji.

Póbitowanje na internetowem boce materialien.sorbischlernen.de se stawnje rozšyrja a aktualizěrujo. Tak stoje wucabnikam přédne wucbnice a žětowe zešywki za wužywanje na elektroniskich toflach k dispoziciji. Na startowem boce namakaju wucabniki material pód 'WHITEBOARD – zakładna šula' a 'WHITEBOARD – wuša šula'.

Teke onlinepóbitowanje na samskem boce za serbšćinu wuknjecych "SOL-online serbsce wuknyć" jo se rozšyriło. K znatym downloadam jo se 10 wuknjeńskich wideo dodało.

Nic na webboku, ale w šćitanem rumje taskcards.de pódpěrujomy zgromadne žěto šulow z licencu online-platformy taskcards.de a stajamy toś ten kolaboratiwny srědk šulam k dispoziciji. TaskCards móžo wucabnicam a wucabnikam žěto wólažcyś, wóna zmóžnijo zgromadne žěto na digitalnych pinowych toflach a wuměnu informacijow w teamach.

Licenca Rěcneho centruma WITAJ póbitujo wšyknym serbskim wucabnicam a wucabnikam móžnosć, pinowe tofle w mjaztym 10 pśedmjatach wužywaś (biologija, fyzika, geografija, muzika, matematika, serbšćina – wuša šula / gymnaziji, serbšćina - zakładna šula, stawizny, towarisnostna wěda, wěcna wěda). Za toś te pśedmjaty su nowe awtory swój material k dispoziciji stajili a wóni su pšepšosone, toś te dalej z wužytnym materialom pońiš. Dalšne pśedmjaty se běžnje pó napšašowanju abo žycenjach dodawaju.

Wjele žěta mamy lětnje teke z aktualizěrowanim dalšnych nakładow južo eksistěrujucych wucbnicow a wucbnich materialijow. Něži 10 do 15 titelow se lětnje aktualizěrujo.

3.2. Wědomnostne žěto

Jadno ze šěžyšćow wědomnostnego žěta w Górnej a Dolnej Łužycy jo było dalejwuwijanje certifikacije górno- a dolnoserbšćiny. We wobłuku toś toho žěta smy 2025 **mustrowe nadawki za schójžeńk C1** w formje brošury wudali. Wózwjawjenje toś tych mustrowych nadawkow na internetowem boce www.sprachzertifikat-sorbisch.de jo pśisamem zakóńcone – to groni, nadawki za górnoserbšćinu su techniski pśigótowane, nadawki za dolnoserbšćinu su pśisamem pśigótowane. Slězyna wokomuženja jo, až jo programěrowanje webboki, kótarež jo měta eksterna firma Hyperworx na starosći, njewócakano pómałem pókšacowało.

Pšespytowanja za rěcny certifikat górnoserbšćiny pšewjeduju se kužde lěto w nalěšu a lěšu resp. wuwzeńnje teke na napšašowanje (glej pšeglěd w tabeli 7, dołojce). Tak su se 2025 přédny raz wobžělniki intensiwnego rěcneho kursa DOMOJ, póbitowany pšez ZARI, pšespytowaś dali.

Za rěcny certifikat dolnoserbšćiny su pšespytowanja w nalěšu a nazymje, ale teke na napšašowanje.

Serbski institut pšewjeduju w nadawku SMK wědomnostnu ewaluaciju šulow, kótarež žětaju pó koncepciji 2plus. RCW jo cłonk projektoweje kupki. We wobłuku **zwěšćenja rěcneho stawa wuknikow 8. lětnika w serbšćinje** smy byli zagronite za wužětanje pšespytowańskich nadawkow pó europejskem referencnem ramiku za rěcy na niwowowem schójžeńku B1 a w lěše 2025 přédny raz teke na niwowje B2, za nagrawanje pšespytowańskich nadawkow, za pśigótowanje pšespytowańskich materialijow za šíšć a za wužětanje wugódnosćnych

pódložkow. Teke w lěše 2025 smy byli wobžěłone na pšeglědanju a wugódnóšenju wuslědkow cełkownje 167 wuknikow.

Dalšny wobłuk wědomnostnego žěła RCW na pólu šulskego kubłanja jo był pósudk manuskripta wucbnice "Naša mamina rěc 3".

W fokusu wědomnostnego žěła na pólu pšedšulskego kubłanja w Górnej Łužycy su stojali 2025 zasej wót fachnikow w praksy zwuraznjone pótrjeby, kótarymž smy wótpowědowali z **dalejkubłanim** "Mimika a gestika pši imersiwnem pósrědnjenju serbsčiny žiśam w góletkowni a žiśowni" ako teke ze **zmakanjami kružkow fachoweje wuměny** serbskich wótkubłarkow a wótkubłarjow (glej tabela 7 dołojce). Za kužde toś to dalejkubłanske zarědowanje smy wobžěłnikam zarědowanja k dispoziciji stajili interny internetowy bok TaskCards z wobšyrnym materialom k wótpowědnej fachowej temje zarědowanja, kótaryž mógu wótkubłarki a wótkubłarje ze swójskimi pšinoskami dalej wudopołniś. W zwisku z fachowymi wuměnamy wuwity material RCW wózwajamy pózdžej we wósebnych wudaśach Lutkow za wótkubłarki a wótkubłarjow "Lutki – special".

Mimo dalejkubłanjow słušaju teke slědujuce nadawki do wědomnostnego žěła RCW Budyšin (glej teke tabela 11 dołojce): **pšednoski wó serbskorěcnem kubłanju** pšed wšakimi kupkami fachnikow za rěčne kubłanje, **informěrowanje starjejšych, hospitacije** w žiśecych dnjownych pšebywanišćach, **póražowanje** fachowego personala, nosarjow, studentow a wuknjeńcow nastupajucy serbske kubłanje w elementarnem schóžženju, **woglědy konferencow** k (wěcej-)rěcnemu kubłanju a pšinoski na nich ako teke **wózwajenja w casopisoma** "Serbska šula" a "Lutki", **sobužěto w gremijach** (Górnoserbska rěčna komisija, medijowa komisija Załožby za serbski lud, ekspertowa pširada Interreg-projekta "Rěc susedow wót zachopjeńka sem"), **woglědy zarědowanjow**, wugótowaných wót žiśecych dnjownych pšebywanišćow, a pódobne.

W zwisku ze spěchowanim nosařskego póžěła Załožby za serbski lud žiśecym dnjownym pšebywanišćam smy nažěłali **gódnosćanske kriterije**, kótarež maju zakład twóriś pši rozsudach wó wusokosći spěchowanja.

W lěše 2025 jo Lichotny kraj Sakska pšigótował **nowelěrowanje** sakskego kubłanskego plana za žiśece dnjowne pšebywanišća. RCW jo był na kšomje inwolwěrowany.

Kužde lěto organizěrujemy wupisanje a pšizělenje **stipendijow českego kněžařstwa** za mjasecnej intensiwnej rěcnej kursa češćiny w Praze a Českich Budějovicach.

W ramiku pšeslěženja pšechada wót žiśownje do zakładneje šule w Dolnej Łužycy jo se pokazato, až dajo hyšći rezerwy pši zgromadnem žěle wobžěłonych kubłanskich institucijow, wósebne což nastupa kontinuitu pósrědnjenja serbskeje rěcy. W zajmje kontinuěrujucego rěcneho wuwisa wót pšedšulskeje Witaj-kupki do bilingualneje wucby su nowe kooperaciske formy a materialije trjebne. Na zakłaže dobytych informacijow su se wužěłali konkretne, za praksu se góžece dopórcenja za wšykne na procesu pšechada wobžěłone fachowe mócy. Tak su se na pš. wuwijali casowy plan za zgromadne wugótowanje slědnego lěta w žiśowni a přednego lěta w šuli, mustrowe kooperaciske dogronjenje a wobšyrny material za zgromadne projekty. Wušej toho stej nastalej dwa wuproběrowańske žěłoweje materiala za pšedšulske žiśi a portfolijo za wuknice a wukniki 1. lětnika za šulske lěto 2024/25. Z pomocu toś tych pšewózwowańskich materialijow mógu se žiśi žiśownje relewantny słowoskład pšiswójs a w zakładnej šuli na tom natwariś. W šulskem lěše 2024/25 su se wšykne wužěłane plany a materialije w žiśowni a w horše "Vier Jahreszeiten" Strjažow a w zakładnej šuli "Mato Kosyk"

Brjazyna wuproběrowali. RCW jo iniciěrował a pšewózował intensiwěrowanje kooperacije wótpowědnych institucijow. Pšechadny projekt jo se zakóńczył ze zgromadnym swěženjom wobžělonych partnerjow. Pó testowej fazy su se wšykne materialije ewaluěrowali. Dwa pšedšulskej žěłowej zešywka stej se pó pšezěłanju do šišća dałej a stojtej něnto wšyknym žišownjam k dispoziji. W přědnem kwartalu 2026 se wugódnosijo zgromadne žěło w šulskem lěse 2024/25 a se pšezěłajo portfolijo za 1. lětnik.

Dalejkubłanja za wótkubłački a wótkubłarje pšedšulskego wobłuka w Dolnej Łužycy su se wótměli 14.06.2025, 28.06.2025, 15.11.2025 a 29.11.2025. Na přědnyma terminoma k temje "Nažěłanje serbskego wobrazowego materiala z pomocu KI-programow" jo se 18 wótkubłarkow a wótkubłarjow wobžěliło. Niwow spokojnosći wobžělnicow a wobžělnikow jo dojspił 98,1 %. Na nowemberskem dalejkubłanju k temje "Styri elementy" jo se 19 wótkubłarkow wobžěliło. W ramiku tego zarědowanja jo se didaktiski material "Wogeń, wóda, pówětš a zemja" wuwił. Niwow spokojnosći wobžělnicow a wobžělnikow jo dojspił 100 %.

Dalejkubłani wótkubłarkow hortow stej se wótmětej 24.06.2025 a 25.11.2025. Přědne dalejkubłanje jo se pšiwobrošiło temje "Wóda". W srjejišću nowemberskego dalejkubłanja jo stojała samska tema ako pla pšedšulskich wótkubłarkow ("Styri elementy") a samski didaktiski material. Za specifiske pótrjebje žěła w horše jo se wušej tego pšidatny material wuwił. Na přědnem dalejkubłanju jo se 10 hortnarjow wobžěliło, na drugem 11. Niwow spokojnosći wobžělnicow jo dojspił 100 %.

Intensiwne rěčne dalejkubłanje za wótkubłački/wótkubłarjow žišownjow a hortow jo se na styrych terminach wótměto (dwa termina za pókšacowanych: 07.-09.10.25, 21.-23.10.25; dwa za wobžělnice ze zakładnymi znašami: 13.10.-15.10.25, 28.10.-30.10.25). Wobžěliło jo se 28 wósobow. Niwow spokojnosći jo dojspił 98,2 %.

3.3. Projektowe žěło

W Górnej ako teke w Dolnej Łužycy pšewjeduju se w zagronitosći RCW wjele **rěcnych projektow** za wšykne starstwowe kupki zwenka šule. Nam lažy na wuštobje, žišam teke zwenka šule zajmne dožywjenja ze serbsčinu póbitowaš. Gólcam a žowćam serbskich familijow dejało žycone byš, wšake rozdrošćeńske pórucenja teke w swójej maminej rěcy dožywiš. Rownocasnje su naše projekty za serbski wuknjece žiši góžbu, rěc žywu a zwenka šule dožywiš.

Mimo tego póbitujomy **WITAJ-kurse** pó pótrjebje za starješych a drugich zajmowanych dorosconych. Kurse wótměwaju se w Pančicach-Kukowje, Budyšinje, Slěpem, Radworju, Wórzejcach a online. Mjaztym póbitujomy tši kurse online, wósebnje za zajmcow zwenka Łužyce. Aby se wobžělniki digitalnych kursow pšawje zeznaš mókali, smy organizěrowali w januarje intensiwny kurs serbsčiny w bibliotece Rěcneho centruma WITAJ. Wóni su wužyli góžbu a su se zaběrali zgromadnje dwa dnja intensiwnje ze serbsčinu. Zymski semester 2024/25 jo zakóńczyło dogromady 120 wobžělnikow. Z nich su zložyli tši certifikat na niwowje A2. Lěsojski semester 2025 jo zakóńczyło w 19 kursach dogromady 120 wuknjecych. W lěsojskich proznanach smy póbitowali pónjezele a stwórtk pšidatne rěčne góžiny, aby wuknjece teke za cas dowola swóje znaša efektiwnje nałožowaš mókali. Kóńc awgusta jo se wobžěliło 9 kursistow (wucabniki a wótkubłarje Nimsko-Serbskego šulskego kompleksa) wuspěšnje na certifikaciskem pšespytowanju A1 w Slěpem. Zymski semester 2025 / 2026 smy zachopili srjež septembra z 21 kursami a cełkownje 150 wuknjecymi. Semester jo se zakóńczył

zachopjeńk februara 2026.

Wobźělnica rěčno-kubłańskego projekta Domoj jo nas pódpěrowała w septembrje w ramiku praktikuma.

Ku kóńcoju lěta 2025 su wšykne wobźělniki rěcnych kursow adwentski kalendař z krotkimi filmami a słuchańskimi tekstami kołowokoło adwentskego casa dostali.

Teke 2025 smy pšawidłownje rozpšawjali wó našej žětabnosći w casopisu "Serbska šula".

Zaměr projektowego žěła jo, wutwóriś dalšne serbskorěčne rумы za žiši, młodostnych a serbske familije. Pši tom se projektowe žěto stawnje dalej wuwija a nowe ideje se zwopšawdnjuju: Tradicionalna **familijowa schadźowanka** jo se pšewjadła nježelu, 02.03.2025 drugi raz w Radworskej "Slawiji". Wěcej ako 250 woglědowarjow zbliska a zdaloka jo póbitowanje žěkownje pšiwzeło.

22. maja 2025 smy zasej zarědowali **swěžeń serbskeje rěcy** za wuknikow zakładnych šulow z wucbu serbsčiny ako cuza rěc. Pšichodnje ma se toś ten jano hyšći kuždej dvě lěše pšewjasć. Wobźěliło jo se 157 wuknikow ze Slěpego, z Noweje Jsy, Wórjejc, Kulowa, Wjelikich Ždžarow, Wjelikeje Dubrawy, Bošec a Gućiny. Nowe jo było mj. dr. městno: Dom tysac gatow w Stróży. Paralelnje k wuknikojkim pórucenjam su dostali **wucabnice dalejkubłanje** z Křesćanom Schröterom, žiwadłowym pedagogom a kulturnym pósrědnikom w projekće ZARI, k temje "Rozwjaselece metody za wuknjenje drugeje rěcy". Na **pšedcytańskem dnju** srjeź nowembra su pšedcytali dobrowólne wuknicam a wuknikam serbski, a to w ZŠ "Handrij Zejler" Wórjejc (48 wuknikow), ZŠ Bukecy (21 wuknikow) a SZŠ Chróścicy (18 wuknikow).

Wjelgin woblubowane su **žěłańnicki** ze serbskimi wumětcami (muzikarje, spisowašele, mólarje atd.) Wjelikego zajma dla jo se 27.09.2025 na Dwórnišću inkluzije w Radworju **comicowa žěłańnicka** ze znatym ilustratorom Štefanom Hanušom pšewjadła. Wukniki su wuknuli, we wobrazowem tšojenju wuměłstwo a rěc zwěžaś a pód serbskim nawjedowanim w małych kšacach swójski comic nastaś daś.

Za **zeznaše górnoserbskich institucijow** pšewježo Dolnoserbski gymnazium Chóšebuz kuždolětnje ekskursiju do Budyšina. Mjazy drugim su wukniki 8. lětnika woglědali pět, 21.03.2025, institucije w Serbskem domje. W Rěcnem centrumje WITAJ smy informěrowali jich wó dwójorěcnem kubłanju a wóni su wuproběrowali wšake didaktiske materialije.

Dalšne wuspěšne projekty su zarědowanja za žiši, kótarež wótrostuju zwenka Łużyce. **Prozninski kurs** zarědujemy kuždej dvě lěše w jatšownych prozninach. Pšiducy kurs wótmějo se w aprylu 2026.

W lěšojskem casu jo se pšewjadło na wšakich městnach Budyšina **Wjasote pónjezele** z pisanyimi wuměłstwowymi a kulturnymi pórucenjami za wšykne starstwowe kupki. Smy se wobźělili na akciji z pórucenjami za žiši, mimo toho smy pšepšosyli na Swětowem dnju familije stwórtk, 25. maja 2025, na **piknik pó žěle**. Wjele wjelikich a małych Budyšanarjow a sympatizantow jo pisane póbitowanje žěkownje pšiwzeło.

Tejerownosći kuždej dvě lěše zarědujo Domowina ze swójjimi partnerjami **mjazynarodny folklorny festiwal**. W toś tom wobłuku póbitujomy wěcejgóžinski **žišecy program pód gronidłom "W kraju wjasołych žiši"**. Sobotu, 28.06.2025, jo pšedstajiło pšisamem 200 žiši z

cefeje Łużyce pisany program z rejami, spiwom a muziku.

Pó **cytańskem wuběžowanju** za wuknikow 3. lětnika, kótarež jo se wótměło 2025 južo k 21. razoju wjelgin wuspěšnje, smy pšewjadli srjež junija **cytańske dyrdakojstwo**. Dwažasća wuknikow 3. a 4. lětnika serbskich šulow jo drogowało zgromadnje pó budyšyńskich tormach. Wšuži su zgónili stawizniske zajmnostki a, se wě, su sebje mjazy sobu pšedcytali na tormach ze swójjich serbskich knižkow.

Dalšny woblubowany projekt **serbske žiwadłowe dny** jo se wótměł 21./22.05.2025.

Witaj-kupku w žiśowni "Słyńcny rožk" w Bukecach jo nosař w awgusće 2024 rozpušćil. Toś smy tam póbitowali wót oktobra 2024 až do februara 2025 kužde pónjezele serbskorěcne póbitowanje w formje "WITAJ-kluba" za sedym žiśi něgajšnjeje Witaj-kupki. Mašerjam žiśi pak póbitujuo Julian Nyča, wědomnostny sobužěłašeř za rěcne ressource w ZARI-projekće, kurs serbšćiny. Dalej woglědujo maskotka "Witko" žaseš raz k žiśam žiśownje "Lutki" w Ćisku, k žiśam žiśownje "Skop" w Nowem měsće pak styri raze. Žiśi budyšyńskeju žiśownjowu "Kraj pjerachow" a "Jan Radyserb-Wjela" ako teke Radworskeje AWO-žiśownje "Marja Kubašec" su dožywili **interaktiwne cytanje bajkow a knižkow w serbskej rěcy**.

Casopis **Lutki** jo regularnje styri raze wujšeł. Wósebność jo była lětosa druge wudaše **Lutki-special** 1-2025 za wótkubłarke a wótkubłarjow k temje "Nalěše – Zaběra za nejmlodše žiśi". Wóno wopšimjejo mj. dr. pšeglěd instrumentow, z kótarymiž góže se gronka – pšewažnje k zwěrjetam – muzikaliski zwobrazniš, palcowej graši, tšojenje k wótpinanju a rejowańske rozpokazanje k znatym spiwam.

W RCW Chóšebuz su se pšiduce projekty pšewjadli:

Wót 27.07. do 01.08.2025 jo se wótměł **Witaj-camp** w Jarješku a 30 žiśi a mlodostnych (w starstwje wót 8 do 16 lět), kenž maju wjeliki zajm za serbsku rěc, jo mógało zgromadnje w prozninskem casu toś tu rěc nałožowaš a pši tom su se pšewjadli zajmne zaběry a wulěty.

Wót 22. do 26.09.2025 jo se wótměła **Šula w zelenem** w Bórkowach. RCW jo póbitował 106 wuknicam a wuknikam 5. lětnika wótměnjaty program, žož su aktiwnje mógałi dolnoserbsku rěc nałožowaš. Wobžěliło jo se žewješ zakładnych šulow.

Wěcej ako 85 žiśi ze 7 žiśownjow ("Słyńcko" Wětošow, "Błosańske wrobliki" Nowa Niwa, "Lutki" Janšojce, "Wichtelland" Dešno, "Tyca" Hochoza a Witaj-žiśownjowu "Mato Rizo" Žylow a "Wila Kunterbunt" Chóšebuz) jo se wobžěliło na lětosnem **wumětskem wuběžowanju**. Wóni su w starstwje wót 3 do 7 lět. Tema jo była "Literatura w dolnoserbskej rěcy" a jo specielnje što wó knižky "Kšetka a jogo awtko" wót Zdeněka Milera a Eduarda Petiški. Žiśi su dejali małego kšetka z jich nejlubšym jězdźidłom namólowaš. Z wumětskimi twórbami (mjazy nimi 2 kupkowej pšinoska) jo se wustajeńca w Rěcnem centrumje WITAJ Chóšebuz natwariła. Dobyšařki a dobyšařje su dostali wopismo a su mógałi se wjaseliš pšez rědne grajki z małym kšetkom, ako teke na knižky "Kšet Knut a bur Žur" a "Kšetka a jogo awtko".

Dnja 06.05.2025 jo RCW pšewjadł **comicowu žěłarńicku** w Zakładnej šuli "Regine Hildebrandt"

Chóšebuz. Šesć serbsčinařkow 6. lětnika jo nawuknuło wót serbskego comic-kreslarja Šćěpana Hanuša wuměštwo kreslenja comicow. Z toś teju wědu mógu wóni bžezstarosnje se wobželiš na comicowem wuběžowanju Rěcneho centruma WITAJ.

"Gaž postowy muž 3x zwóni" jo tema **Serbskego comicowego wuběžowanja 2025** była. Na toś tom jo se wobželiło 11 comic-kreslarjow z dweju šulowu (z chóšebuskeje zakładneje šule "Wilhelm Nevoigt" a ze Zakładneje a wušeje šule "Mina Witkojc" Bórkowy). Dobyšařki a dobyšaře su dostali wopisma, graša, knigty a comicowe zešywyki "Feliks a Florian". Mimo togo jo wujšeł nowy comicowy zešywk (c. 7) z nejlěpšymi wuběžowańskimi pšinoskami z lět 2022–2024. Toś ten zešywk stoj šulam dermo k dispoziciji.

Serbske **cytańske wuběžowanje** za hortowe žiši jo se wotměło 16.05.2025 w Serbskem muzeju. Na njom jo se 6 žiši z 3 hortow wobželiło.

Dnja 23.05. jo se wótměł přědny **balokopařski turněr Witaj-wuknikow 5. a 6. lětnika** w Janšojcach. To jo zgromadny projekt Rěcneho centruma WITAJ Chóšebuz a towaristwa "Serbske koparje". Styri mustwa ze zakładnych šulow Janšojce, Žyłow, Brjazyna a Dolnoserbskego gymnaziuma su ze swójimi ceptařkami serbsčiny pšijěli. Brjazynske žiši su sebjem pokal dobyli. Wšykne su byli měnjenja, až jo se turněr wjelgin derje ražił.

Dnja 12.06.2025 jo był w Rěcnem centrumje WITAJ Chóšebuz **Žeń serbskich pedagogowkow a pedagogow**. Někak 20 wótkubłařkow ze žiśownjow a hortow, ceptařkow a ceptarjow ze šulow a góšći z institucijow jo pšišło. Wóni su dožywili małe žiwadłowe graše, zož su mógali aktiwnje sobu statkowaš. Rěcny centrum WITAJ jo se pedagogowkam a pedagogam z małym darom wužekował za angažement za dolnoserbsku rěc. Wušej togo jo informěrował wó tuchylnych projektach a wó aktualnych wucbnych materialijach. Zastupnik Ludowego nakładnistwa Domowina jo na toś tom dnju pšedstajił nejnowšu literaturu. Mimo togo su mógali pedagogowki a pedagogi wustajeńcu z kreslankami wuměškego wuběžowanja 2025 se woglědaš.

Projekt **Serbske grajne dopołdnjo/wótpołdnjo** jo RCW w ramiku Šule w zelenem pšewjadł. Z wuknicami a wuknikami ze 9 zakładnych šulow jo se grało wót Rěcneho centruma WITAJ wuwite pširodne wuknjeńske graše "Z Witkom wen do pširody".

Dnja 18.11.2025 jo Rěcny centrum WITAJ Chóšebuz pšepšosył na **Serbski familijowy žeń** do Žylojskeje drogi 39. Su pšišli serbske familije, wobydlaře Dolnoserbskego internata a hort wětošojskeje zakładneje šule. Jo był pisany program za góšći pšigótowany: Na zachopjeńku jo se pokazał dolnoserbski žiśecy film "Pomoc za nykusa". Smy wšake stacije pšigótowali, na kótarychž su mógali žiši a starjejše se zaběraš, mj. dr. lutkowu žěłařnju, grajnu budku a "kraj powěšćow, bajkow a wulicowańkow". Rědnje jo było, až stej dvě wuknicy Dolnoserbskego gymnaziuma toś ten swěžeń pódpěrowałej.

Projekt **"Detektiwna góńtwa"** za wuknice a wuknikow 6. lětnika jo se wótměł dnja 19.03.2025, 30.04.2025 a 15.07.2025. Krabatowa zakładna šula Janšojce, Zakładna šula "Mato Kosyk" Brjazyna a Zakładna šula Libanojce su se na tom wobžělili ze 60 serbsčinarjami. Z pomocu napšašnika smy zasej mógali wót žiši zgóniś, až projekt wótpowědujo starstwoju wuknicow/wuknikow, až wšykne su měli toś ten projekt za zapšimujucy a zajmny, až su za cas

projekta dolnoserbsku rěc tšochu do cesto nałožowali ako teke nowy dolnoserbski wokabular nawuknuli. Šula za dolnoserbsku rěc a kulturu jo Rěcny centrum WITAJ zasej pódpěrowała.

Cesćenje angažerowanych młodostnych: Lětosu jo Rěcny centrum WITAJ Chóšebuz zasej pytał młodostnych z Dolneje Łužyce, kótarež se wjelgin pilnuju na pólu dolnoserbskeje rěcy. Naražone su byli tši młode žeńske z Gołbina, kótarež su wjelgin wažne wósoby, gaž žo wó to, serbske tradicijowe swěženje w Gołbinje, ako teke w susednych jsach planowaś a organizěrowaś. Wóni su jatšowne spiwački a na namšach a swěženjach cytaju nagrona w serbskej rěcy a motiwěruju drugich młodostnych, serbski powědaś a serbski spiwaś. Naražili su teke młodego muskego z Chóšebuza. Jogo serbski fantazijowy film "Wrošenje nadpsírodnego", kenž jo nawjeršił a w kótaremž jo režiju wjadł, jo w lěše 2021 na 19. Łužyskej filmowej pśeglědce prezentěrował. RCW jo toś tych młodych luži dnja 14.05.2025 do Chóšebuza pśepšosył a jich wucescił z wopismom a darom. Pśiduće zarědowanje jo planowane 2027.

W dnjach wót 02. do 05.12.2025 jo se pšewjadł w Serbskem muzeju w Chóšebuzu **gódowny projekt** z tšimi stacijami (wobraženje Janšojkego boga, wježenje pó muzeju a muzikowa stacija). Wobžěliło jo se 10 zakładnych šulow ze 180 žišimi.

Dnja 21.02.2025 su **serbske familije** swěšili fašing w klubowni Dolnoserbskego internata. 13. junija jo se wótměło zmakeanje w Drjejcach z rozchóžowanim wokoło Pasćelina. Dnja 12.12.2025 jo se wótměła gódownicka serbskich familijow z wobraženim Janšojkego boga.

3.4. Internata

Internata w Chóšebuzu a w Budyšynje słužytej ako **pśidatnej rěcnej ruma** k wudopołnjenju serbskorěcneje wucby w šuli. Wósebnu gódnotu ma to za žiši bžez serbskorěcneje familijoweje slěziny. Bžez internatnego městna njeby wjele serbskim młodostnym z wěcej zdalonych jsow móžno było, pórucenja zjawnych serbskich institucijow w Chóšebuzu a Budyšynje na wědobnje braś, je zeznaś a towarišnostne žywjenje Serbow sobu póstajaś. Mimo zgromadnego zgótowanja domacnych nadawkow powěda se teke pši warjenju, grašu, sportowanju, baslenju atd. serbski.

We wobyma internatoma žěła se pó pedagogiskem koncepse, kótaryž jo na wuwieśe wósobiny kuždego jednotliwego wuknika, jogo socialneje kompetence ako teke jogo samostatności a swójskeje zagronitosći wusměrjony. Bydlenje w internaše ma wuknikow za jich pózdžejše žywjenje wuzamóžniś, winowatosći a wólny cas derje koordiněrowaś a wólny cas wótpowědnje zajmam zmysłapołnje, aktiwnje a kreatiwnje wužywaś.

Stawny kontakt k starješym wósebnje młodšych internatnych wobydlarjow jo njewuzbytny. Pši starješyskich wjacorach a na dnju wótwórjonych žuri dostanu starješje doglěd do rumnostnych wobstojnosćow domu a do internatnego žywjenja. Mimo toho dostanu wóni móžnosć, se na zarědowanjach internata wobžěliš resp. toś te teke sobu wugótowaś.

W Rěcnem centrumje WITAJ pśistajone wótkubłački a pśistajone wótkublarje glědaju na to, až se pši zgromadnem dopołnjenju domacnych nadawkow ako teke pši warjenju, grašu, sportowanju, baslenju atd. serbski powěda. W chóšebuskem internaše to na tu samsku

intensiwnu wašnju ako w Budyšynje doněta móžno njejo, wšako wšykne wótkublarje sami akle serbšćinu wuknu a maminorěcných wuknikow w internaše njamamy.

W běgu lěta pak organizěruju se regularnje we wobyma internatoma wjele projektow ze wšakimi partnerjami – glej pód dypkom 4 statistiske pšeglědy.

3.5. Socialne žěto

Wót lěta 2011 mamy w Górnej Łužycy wótrěd za młožinske socialne žěto. W lěše 2025 wugbajo se **šulske socialne žěto** na wušych šulach w Ralbicach (až do 30.06.2025), Worklecach, Radworju, Budyšynje a Slěpem. **Familijowe kubłanje** pšewježo se zasej w regionalnyma teamoma Budyšyn a Kamjeńc/Pódwjacorna Łužyca pó zasejwobsajženju žětowego městna wót 01.08.2023. **Mobilne młožinske žěto** se w regionalnem teamje Kamjeńc/Pódwjacorna Łužyca wěcej njepšewjeduju, dokulaž njejo se zasejwobsajženje toś toho městna dlujko ražiło. Młožinske kluby w toś tom regionje su weto samostatnje a wuspěšnje aktiwne. Mimo togo dej wokrejs Budyšyn žariš a dankowe srědki maju se žarjajnje wužywaš.

Wšykne wopšimješa socialnego žěta bazěruju na kazni SGB VIII a wótpowědujucych pšawniskich póstajenjach a fachowych směrnicach. W přědnem rěže maju se socialne žětašerje na aktualnych wósobinskich pótrjebnosćach swójich klientow wusměriš. Weto maju wóni móžnosć, se serbskim temam pšiwobrošiš w zwisku z gronidłami ako identita, interkulturelna kompetenca abo toleranca.

Towarišnostne wuwia se teke we wejsnych stronach wustatkuju. Wupominajuce žětowe wuměnjenja, pšiběrajuce žělenja partnerstwow, pšiběrajucy medijowy konsum atd. wobwliwuju žywjeńsku situaciju how bydlecych luži. Wustatkowanja togo pokazuju pšecěj wěcej žiši a młodostnych w swójom njeměrnjejšem abo wjelgin śichem zažaržanju. Cesćej njejsu zwólniwe se napinaš a respekt we wobchadanju z drugimi pokazaš. Pó žělach k tomu chyle, drugich wugranicowaš abo wótgłědanje skšiwziš.

Typiske nadawki a temy **šulskich socialnych žětašerjow** w pšewóže wuknikow su toś:

- zmócnjenje socialnych kompetencow,
- treněrowanje wuknjeńskich strategijow,
- pšiswójenje strategijow za rozwězanje konfliktow,
- krizowy management (suicidna profylaksa, spóznaše symptomow depresije),
- sensibelne pšewóžowanje młodostnych, kenž su wót rozwěrowanja starjejšeju pótrjefjone,
- wobchad ze tšachami (pšespytowański a wugbašowy śišć, socialne tšachy, tšach njedocynjenja ...)
- pósrědnjenje strategijow k regulěrowanju emocijow, to groni njepšijazne zacuša spóznawaš, wutraš a regulěrowaš,
- wobchad z agresijami abo sebjezranjecym zažaržanim a
- póšěgi w rědowni, pšijašelstwach a partnerstwje na spómóžne wašnje woplěwaš.

Žěto w **familijowem kubłanju** jo zasadnje na direktne a dobrowólne kontakty z familijami wusměrjone. Kooperacija ze Ranyimi pomocami a Sešu za prewentiwny šćit žiši se pó zasejwobsajženju městna za familijowe kubłanje dalej wježo. Kolega jo w toś tom wobfuku wobrazowu seriju a krotke wideo k temje "Zajmowanosć a spódobnosć" wuwia a pšez wšake

medije zjawności spšistupnił.

W Budyšynje póbituju srjeź města kuźde pónjezele wót zeger 13.00 do zeger 17.00 komunikaciske blido.

W Chróścicach jo wóspjet familijowy sport póbitował a w Pančicach-Kukowje pšewóžujo žiši, jich starješych a młodostnych na grajkanišću. Mimo tego pódpěrujo projekty RCW a šulskich socialnych žěłašerjow ako teke kooperatiwne žěto pši budyšyńskej akciji demokratiskich akterow "Happy Monday – Wjasołe pónjezele".

Wjednica Rěcnego centruma WITAJ zastupuju Domowinu ako do głosowanja wopšawnjony cłonk w młožinskem wuběrku wokrejsa Budyšyn wót septembra 2024.

3.6. Forum 2plus

Kuždolětny **fachowy žeń 2plus** jo se teke w lěše 2025 w konstruktiwnej kooperaciji mjazy SMK, LaSuB a RCW pšigótował. Smy se póstarali zgromadnje z LaSuB wó aktualizěrowanje internetoweje strony forum2plus.de, wó organizaciju informaciskego materiala na městnje, wó pšiwitanje a zastaranje.

8. fachowy žeń 2plus jo se dnja 25.10.2025 w Chróścicach z něži 140 wobžělnikami pšewjadł a wjelgin dobry wótgłos žněł. **We nawjedowańskej kupce 2plus jo se fachowy žeń na pósejženju dnja 25.12.2025 wugódnosił.** Pšednosk w forumje 2025 njejo był, za to pak jo se póbitowało 12 workshopow w dwěma kołoma. Z boka RCW jo se póbitowała na praksu orientěrowana žěłańnicka *Pšigótowanje wucby z pomocu Affinity wólažcys – Affinity/Designer | Canva | TaskCards.* How se pokazuju, kak jo z jadnorymi (a za wucabnika dermatnymi) rědami móžne, pdf-ki zeserbšćiš. (pšir.: <https://www.forum2plus.de/de/archiv/presentationen/präsentationen-2025>)

3.7. Praktiska pódpěra serbskeje wucby/spěchowanje wobdarjonych/rěcna asistencja

Wót januara do julija su pšišli tšo wukniki z 9. lětnika (jadna góžina wob tyžeń) na spēchowańsku wucbu za wobdarjonych resp. maminorěcnych. Wót septembra do decembra jo pšišło šesć wuknikow ze 7. a 10. lětnika. Rěcny pedagog jo jich wuwucował w rumnosćach Dolnoserbskego internata.

4. Statistiske pšeglědy

lěto	pšedšulske žiši w Dł	pšedšulske žiši w Gł	wuknikojstwo w Dł	wuknikojstwo w Gł
2025/2026	264	1036	2136	3004
2024/2025	279	1149	2096	2889
2023/2024	282	1099	1929	2916
2022/2023	261	1099	1980	2900
2021/2022	276	1270	1851	2897
2020/2021	244	1285	1823	3028

2019/2020	230	1089	1726	2967
2018/2019	266	1139	1805	2740
2017/2018	277	1168	1738 (1819 SŠT Sš 1/20)	2658
2016/2017	285	1244	1627 (1625 SŠT Sš 1/20)	2628
2015/2016	283	-	1468	2674
2014/2015	271	1087	1522	2476
2013/2014	257	1168	-	2524
2012/2013	231	1055	-	-
2011/2012	231	1024	1638	2432

tab. 1: serbski se kubŕajuce žiŕi a wuknikojstwo w Dolnej a Górnej Łužycy, žrědŕa: RCW, SMK, LaSuB, MBS a Statny ŕulski amt Chóŕebuz, SMK, LaSuB, MBS a Statny ŕulski amt Chóŕebuz

rěcna kupka 1	885
rěcna kupka 2	691
rěcna kupka 3	748
serbŕcina 2plus (w ceŕku)	2324
serbŕcina ako cuza rěc	680
serbŕcinarje w ceŕku w Sakskej	3004

tab. 2: licy wuknikow w Sakskej, kenž su se wobžělili w ŕulskem lěŕe 2025/2026 na serbskej wucbje, žrědŕo: SMK, K. Wittig, 03.12.2025

lěto	wucbnice a žěfowe zeŕywkki (wudate w LND)		dalŕne wucbne materialije	
	dolnoserbŕske	górnoserbŕske	dolnoserbŕske	górnoserbŕske
2025	6	30	4	8
2024	4	27	-	7
2023	8	27	4	7
2022	10	29	3	4
2021	8	29	2	9
2020	11	21	3	8
2019	9	23	1	3
2018	11	25	-	4
2017	11	21	-	4
2016	7	21	4	7
2015	8	26	4	7
2014	6	28	3	10
2013	11	25	1	7

tab. 3: tŕoŕha didaktiskich a wucbnych materialijow za Gŕ. a DĒ na lěto

	titel
1.	Rjadowniska kniha / Klassentagebuch, gs.
2.	ŕulski dženik, Hausaufgabenheft, gs.
3.	Serbŕska wjes něhdy / Das sorbische Dorf früher, broŕura, gs./ni
4.	Swět wokoŕo nas, wobrazowy słownik za BOOKii, gs
5.	Zaječk Hopl a jeho přečeljo, broŕura, gs.
6.	Naŕ časnik, 1. žěl, plakat, gs.
7.	Ptački našeje domizny, žěŕaŕnicka za BOOKii, gs.
8.	Wězo serbsce A1, žěfowe knigty za dorosčonych, gs.

9.	Žišetstwo něga , brošura, ds.
10.	Po strašnych pučach/Schowana hwězda , Płomjeedicija, gs.
11.	Pismikowy memo , graše, gs.
12.	Wuknjemy serbsce 1 , online-wersija, gs.
13.	Narska liška 1-3 , žěłowe łopjena, ds.
14.	Wuknu sam/a 2 , žěłowy zešywk, gs.
15.	Mlóc 2 , žěłowy zešywk, gs.
16.	Lutk 2 , 2. žěl, žěłowe knigły, ds.
17.	Wuknjemy serbsce , 1. žěl, zešywk k słownickoju, gs.
18.	Čitanska křinja – Što tam šćowka, mjawči, piwči? , žěłowy zešywk, gs.
19.	Lutk 2 – Toflowe aplikacije za ceptarja , ds.
20.	Čitanska křinja – Mjezsobne počahi , žěłowy zešywk, gs.
21.	Džěłarnička bajki , za BOOKii, jano wopšimješowe žěto, gs.
22.	Łuskač 4 , žěłowy zešywk, gs.
23.	Žiwjenje wobohaćić 1 , wucbnica za nabóžinu, gs.
24.	Zwučujemy a pisamy 6 , žěłowy zešywk, gs.
25.	Biosfera 6 , wucbnica za gymnazij, gs.
26.	Naša maćerščina 7 , wucbnica, gs.
27.	Zwučujemy a pisamy 7 , žěłowy zešywk, gs.
28.	Terra 9 , wucbnica za WŠ, gs.
29.	Wobrazje serbsčiny 11 / 12 – rěč a identita , wucbnica, gs.
30.	Zwucujom serbski 1 , žěłowe knigły, ds.
31.	Serbščina 2 , žěłowy zešywk, gs.
32.	Wokrjes Budyšin , fyziska kórta, gs
33.	Čitanski dženik “Kak su wroblík Frido a jeho přećeljo jutry zaječki překwapili” , gs.
34.	Čitanski dženik “Kak su wroblík Frido a jeho přećeljo sroki pjekli” , gs.
35.	Demokratija, Zhromadnje za wšitkich , brošura, gs.
36.	Mapa za wuswědčenje , gs.
37.	Poskitk digitalnych materialijow , gs.
38.	Lutujemy milinu , brošura, gs.

tab. 4: wužěfane wucbne materialije z lěta 2024

1.	Rěču serbsce 1 , žěłowe knigły, gs.	0/116/25-5B
2.	Pismikowy mandala , gs.	0/142/25-4A
3.	Terminologija za biologiju , gs.	0/207/25-1A
4.	Serbska wjas něga , ds.	0/209/25-1W
5.	Čitanske hry za ZŠ , gs.	0/210/25-1A
6.	Wuknjom serbski 1 , wucbnica, ds.	1/92/25-3B
7.	Wot A do Ž , słownik, gs.	1/93/25-5A
8.	Wuknjemy serbsce 1 , žěłowe knigły, gs.	1/135/25-5B
9.	Mlóc 1 , žěłowe knigły, gs.	1/143/25-3A
10.	Čitanske zwučowanja 1 , žěłowy zešywk, gs.	1/144/25-4B
11.	Zwučujemy a pisamy 1 , žěłowy zešywk, gs.	1/161/25-2A
12.	Lutk – Słownik za lětniki 1-4 , ds.	1/164/25-2W
13.	Naša fibla – pismikowy zešiwk , gs.	1/169/25-2A

14.	Wuknu sam/a 2 , žětowy zešywk, gs.	1/174/25-2A
15.	Wuknjemy serbsce 2 , žětowe knigły, gs.	2/95/25-4B
16.	Łuskač 2 , žětowy zešywk, gs.	2/120/25-3A
17.	Čitanska křinja – Naši kuzłarjo , gs.	2/130/25-1A
18.	Bajki, džěłarnička za bookiipisak, gs.	2/131/25-1A
19.	Lutk – Zwěrjacy alfabet , ds.	2/133/25-1W
20.	MIŁÓČ 3 , žětowy zešywk, gs.	3/126/25-3A
21.	Naša maćerščina 3 , wucbnica, gs.	3/138/25-1A
22.	ZAP 3 , žětowy zešywk	3/139/25-1A
23.	Wulět do swěta wědy 1 , mapa za LOGICO za wěcnu wědu, gs.	3/140/25-1A
24.	Wulět do swěta wědy 2 , mapa za LOGICO za wěcnu wědu, gs.	3/141/25-1A
25.	Wulět do swěta wědy 3 , mapa za LOGICO za wěcnu wědu, gs.	3/142/25-1A
26.	Zwučujemy a pisamy 4 , žětowy zešywk, gs.	4/77/25-4A
27.	Zwucujom serbski 4 , žětowy zešywk, ds.	4/80/25-3B
28.	Čitanka 6 , wucbnica, gs.	6/78/25-2A
29.	Z Kitom wuknjemy 2 , žětowe knigły, gs.	6/88/25-4B
30.	Z Kitom dale 3 , žětowe knigły, gs.	7/86/25-3B
31.	Biosfera 7 , wucbnica, gs.	7/96/25-1A
32.	Žiwjenje wobohaćić 2 , wucbnica, gs.	7/97/25-1A
33.	Terra 10 , wucbnica, gs.	10/50/25-1A
34.	LUTK 1 , pisański zešywk, ds.	1/152/25-3W
35.	Serbščina 2 , žěl. zešywk, gs.	2/108/25-3B
36.	Wuknjemy serbsce , 2. žěl, gs.	4/105/25-2B
37.	Poskitk digitalnych materialijow za ZŠ , gs.	L-0/363/25
38.	Poskitk materialijow , katalog, gs	L-0/13/25
39.	Pórucenja wuceńskich materialijow , katalog, ds.	L-0/219/25
40.	Naša fibla, kontrolne łopjena , gs.	L-0/366/25
41..	Graj sobu! , žiwadłowe graśa, ds.	L-0/372/25
42.	Feliks a Florian 2 , comic, ds	L-0/375/25
43.	Mała wjera , žětowe łopjena, gs.	L-0/376/25
44.	Nazwukowa tabulka , plakat (šulske wuchodne pismo), gs	L-0/377/25
45.	Serbski alfabet , wjertawa, gs.	L-0/381/25
46.	Šulerski dženik , gs.	L-0/206/25
47.	Čitanske znamješka , gs.	L-0/140/25
48.	App “Serbsce lochko” , gs, ds	L-0 231/25

tab. 5: wužěłane wucbne materialije z lěta 2025

WITAJ- a LaSuB-kurse		
lěto	kurse	licba wobžělnikow
2025	ls 19 zs 21	ls 120 zs 150
2024	23	135

2023	26	148
2022	16	130
2021	2 (nachwat.)	30
2020	2	32
2019	3	46
2018	3	37
2017	3	36
2016	1	19
2015	5	53
2014	6	56
2013	7	69
2012	5	43
2011	5	45
2010	8	71

tab. 6: WITAJ-kurse za dorosćonych

Wobžělniki na pśespytowanjach za Rěcny certifikat górnoserbšćiny		
datum	niwowowy schójžeńk	licba wobžělnikow
09.12.2025	B1	5
08.12.2025	B2	5
27.08.2025	A1	10
21.06.2025	A1	2
	B1	2
08.03.2025	A2	4
26.07.2024	A1	5
	A2	5
	B1	5
	B2	1
	C1	3
15.06.2024	A1	6
	B1	1
	B2	1
02.03.2024	A2	5
	B2	1
20.07.2023	B2	1
	C1	1
12.07.2023	A1	13
01.07.2023	A1	6
	B1	1

04.03.2023	A2	3
17.09.2022	A1	6
	B1	1
05.08.2022	A1	5
	A2	4
	B1	2
	B2	2
21.04.2022	B2	1
22.03.2022	C1	2
18.09.2021	A2	3
	B2	2
03.07.2021	B1	2
	B2	2
26.02.2021	C1	1
19.09.2020	A1	2
	A2	2
02.03.2019	A1	4
	B1	1
15.09.2018	A1	1
27.07.2018	A1	5
	A2	4
	B1	5
25.10.2017	A2	4
16.09.2017	A2	2
01.10.2016	A2	2
23.09.2016	A1	4
suma:		155

tab. 7: wobźelniki na pśespytowanjach za Rěcny certifikat górnoserbšćiny

wobźelniki na pśespytowanjach za Rěcny certifikat dolnoserbšćiny		
datum	niwowowy schójžeńk	licba wobźělnikow
26.11.2025	A1	5
	A2	5
22.11.2025	B1	1
	B2	3
08.11.2025	A1	4
	A2	1
25.06.2025	B1	7
	B2	1
10.06.2025	C1	5
05.04.2025	C1	3
29.03.2025	A2	4
	B1	5
16.11.2024	A2	1
	A1	2
29.10.2024	A1	4
	A2	3

12.10.2024	B1	6
	B2	1
15.06.2024	B1	6
	B2	4
23.03.2024	C1	5
22.03.2024	A1	1
	A2	3
23.09.2023	B2	1
	B1	3
16.09.2023	A2	4
	A1	4
17.03.2023	A2	6
	A1	1
24.09.2022	B2	1
24.09.2022	B1	3
17.09.2022	A2	2
17.09.2022	A1	3
18.03.2022	A2	4
18.03.2022	A1	1
25.9.2021	B1	2
	B2	2
18.9.2021	A1	3
	A2	3
17.10.2020	B1	2
10.10.2020	A1	1
	A2	2
14.09.2019	B1	2
07.09.2019	A1	2
	A2	1
22.09.2018	B1	3
15.09.2018	A1	1
16.09.2017	A2	1
01.10.2016	A2	4
suma:		142

tab. 8: wobžělniki na pšespytowanjach za Rěcny certifikat dolnoserbšćiny

Intensiwne tšidnjowske rěcne dalejkubłanje za žišownice a hortnaŕki z pšedznašami (sep./okt.) z Witaj-projekta ako teke za dalšnych wótkubłarjow, kenž pšrědnjaju serbsku rěc w swójeje žišowni	
lěto	wobžělnice
2025	28 (19 ze žišownje, 8 z horta, 1 rěcna motiwatorka)
2024	22 (14 ze žišownje, 7 z horta, 1 rěcna motiwatorka)
2023	32 (22 ze žišownje, 9 z horta, 1 rěcna motiwatorka)
2022	32 (23 ze žišownje, 8 z horta, 1 wuknica wót OSZ)
2021	34 (25 ze žišownje, 7 z horta, 2 raza 1 sobužělašerka z Dompro)
2020	29 (18 ze žišownje, 10 z horta, zdžěla 1 z Dolnoserbškego internata)
2019	29 (20 ze žišownje, 9 z horta)
2018	29 (20 ze žišownje, 8 z horta, zdžěla 1 z Dolnoserbškego internata)
2017	35 (23 ze žišownje, 12 z horta)

2016	31 (21 ze žišownje, 10 z hortu)
------	---------------------------------

tab. 9: intensiwnne tšidnjowske řečne dalejkubłanje za žišownice a hortnařki z pšedznašami

projekty RCW Chóšebuz					
mě projekta	cilowa kupka pó starstwje	pšerěžna licba wobžělnikow	pšewježo se	licba wobžělnikow 2024	licba wobžělnikow 2025
Serbski familijowy žeń	4- do 12-lětne (plus dorosćone)	80	lětnje september/ oktober	80	14
projektowe dny w muzeju	3. lětnik zakładneje šule (8- do 9-lětne)	150	lětnje december	164	180
Šula w zelenem	5. lětnik zakładneje šule (10- do 11-lětne)	80	lětnje september	104	106
comicowe wuběžowanje a žetařnicka za wuknikow + wudaše comicowego zešywka z wuknikojskimi pšinoskami	6- do 18-lětne	45	lětnje 1. połlěto kuždy 3. lěto	60	17
wumětske wuběžowanje za žiši w žišownjach	0- do 7-lětne	50	lětnje 1. połlěto	45	80
cytařske wuběžowanje za hortowe žiši	2. do 5. lětnika	10	lětnje maj	11 + gósci (ca. 30)	6 + gósci (ca. 25)
Witaj-camp	žiši a młodostne (8- do 16-lětne)	25	lětnje julij / awgust	24	30
Žeń serbskich pedagogow a pedagogow	dorosćone	37	lětnje junij	40	20
Cesćenje angažerowanych młodostnych na pólu dolnoserbskeje řecy	14- do 26- lětne	6	wótměwa se kuždy 2. lěto	0	4
Zmakanje serbskich familijow	3- do 11-lětne žiši a jich starjejše	15 do 20 žiši a starjejše	3 zarědowanja/lěto	3 zarědowanja á 20 wobžělnikow	3 zarědowanja á 20 wobžělnikow

projekty RCW Chóšebuz					
mě projekta	čilowa kupka pó starstwje	pšerěžna licba wobžělnikow	pšewježo se	licba wobžělnikow 2024	licba wobžělnikow 2025
Detektiwna góntwa	6. lětnik (11- do 12- lětnje)	47	4-6 razow wob lěto z maks. 30 wuknikami	34	60
Serbske grajne dopódnjo/ wótpódnjo	7- do 12-lětnje žiši	43	běžnje (pšez cete lěto)	12	106

projekty RCW Budyšyn					
mě projekta	čilowa kupka pó starstwje	pšerěžna licba wobžělnikow	pšewježo se	licba wobžělnikow 2024	licba wobžělnikow 2025
familijowa schadźowanka	serbske a dwójorčne familije ze swójjimi žišimi	350	lětnje na 1. spótnje nježeli	300	250
projektowy žeń wuknikow z DŁ	8. lětnik DSG CB	20-30	lětnje	24	20
ferialny kurs za žiši zwenka Łužyce	serbske žiši zwenka Łužyce	wobgranicowane 15 do 18	dwójolětnje w jatšownych proznicach	22	-
cytańske woběžowanje kóńcne woběžowanje	wukniki 3. lětnika	wšykne wobgranicowane	lětnje	200 17	210 20
žiwađlowe dny	šule a horty, kótarež žěfaju pó koncepsje 2plus	wobgranicowane	dwójolětnje	-	40
cytańske dyrdakojstwo	wukniki 3. / 4. lětnika 2plus-šulow	wobgranicowane, maks. 18	lětnje zachopjeńk junija	14	12
comicowy workshop ze Š. Hanušom	serbske wukniki 3. do 5. lětnika	wobgranicowane	lětnje kóńc septembra	25	18
pšedcytański žeń	serbske a Witaj-žiši w žišownjach a šulach wót 4 do 14 lětnje	100-150	3. pětka w nowembrje	150	150
wukniki 10. lětnika SGB zeznawaju serbske institucije	šule, kótarež žěfaju pó koncepsje 2plus	60	lětnje pó pótrjebje	-	60
filmowe rozgrono	serbske młodostne	wobgranicowane	4-6 razow wob lěto z maks. 12 młodostnymi	60	60
žišecy program na	(zwenka-)šulske	200	dwójolětnje	-	200

folklornem festiwalu	kulturne kupki Górneje, srježnjeje a Dolneje Łużyce		kóńc šulskego lěta		
"Warimy z Tomašom" projekt Płomjenja	dobyšarje wuběžowanja Płomjenja	6 do 10	lětnje	8 (pši warjenju) 24 (pši wjaceri) ~ 100 (dopisowarje, kótarež se procuju)	8 (pši warjenju) 24 (pši wjaceri) ~ 100 (dopisowarje, kótarež se procuju)
Fachowy žení 2plus	wuceński amt serbskich šulow, hortnaški a hortnarje,	100	lětnje	176	140
rěčne póbitowanje w žišownjoma	žišownjowe žiši 3 do 7 lět	12	dwójotyžeński	25	28
swěžen serbskeje rěcy	3. a 4. lětnik cuzorěčneje wucby serbsčiny	100	lětnje	0	157

tab. 10: regularne projekty RCW

datum	zarědowanje	wobželenje
07.01.	dalejkubtanje: fachowa wuměna wótkubłařkow "Wórjejskego kruška" w Rakečanskej žišowni CSB – tema: "Wugótowanje serbskich žišecyich ptaškoswajžbowych programow"	11 wótkubłařkow ze 6 kubłanišćow
16.01.	přednosk studentam sorabistiskego programa na Techniskej uniwersiće Drježdźany – tema: "Serbskorěčne kubtanje w žišecyich dnjownych pšebywalnišćach a šulach"	ca. 7 studentow
06.03.	dalejkubtanje: fachowa wuměna wótkubłařkow "góletkownjowego kruška" w kulojskem katolskem žišecem domje "Swěteje Marije" – tema: "Nabóžne kubtanje w serbskej rěcy w góletkowni"	12 wótkubłařkow z 5 kubłanišćow
11.03.	dalejkubtanje: fachowa wuměna wótkubłařkow "hortowego kruška" w horše Serbskeje zakładneje šule Budyšin – tema: "Serbske rěčnokubłańske pórućenja, projekty a materialije za hort"	10 wótkubłařkow z 5 kubłanišćow
13.03.	dalejkubtanje: fachowa wuměna wótkubłařkow "kulojskego kruška" w kulojskej žišowni CSB – tema: "Nabóžne kubtanje žišownjowych žiši w serbskej rěcy"	5 wótkubłařkow z 3 kubłanišćow
01.04.	přednosk delegaciji Sinti w Nimskej, Budyšin – tema: "Serbskorěčne kubtanje a rěč spěchujuće napšawy pla Serbow"	ca. 8 wobžělnikow
15.05.	přednoski wuknikam socialneje pedagogiki na Serbskej fachowej šuli za socialnu pedagogiku Budyšin – tema: "Serbskorěčne kubtanje w žišownjach a šulach a žětabnosć RCW"	ca. 60 wuknjeńcow
19.05.	přednosk na starjejšym wjacorje w rowniskej žišowni: "Metodika serbskorěčnego kubtanja w žišownjach"	ca. 40 starjejšych ca.
20.05.	Móžnosći wokoło Taskcards a nałožowanje w šulskem wobłuku Dalejkubtanje za wucabnikow Worklecańskeje zakładneje šule	19 wucabnikow/-cow
05.08.	Móžnosći wokoło Taskcards a nałožowanje w šulskem wobłuku Dalejkubtanje za wucabnikow Ralbičanskeje zakładneje šule	16 wucabnikow /-cow

datum	zarědowanje	wobźělenje
15.08.	přednosk na pósejženju wótpóstańcow CDU w žěłowej kupce "kubłanje" w Pančicach-Kukowje – tema: "Koncepty serbskorěcneho kubłanja w žiśecychn dnjownych pšebywalniščach a šulach"	ca. 20 wósobow
18.08.	dalejkubłanje z Křesćanom Schröterom (w kooperaciji ze ZARI) w Budyšinje – tema: "Mimika a gestika pši imersiwnem pósrědnjenju serbščiny žiśam w góletkowni a žiśowni"	6 wobźělnicow
26.09.	přednosk na konferency "Elementarne kubłanje ako kluc za pšiswójenje rěcy" towaristwa Mohorjeva/Hermagoras, Celovec/Klagenfurt (Awstriska) – tema: "Europejske pšistupy rěcneho spěchowanja w ranem žiśetstwie – póglěd k Serbam" (+ pšinosk za konferenčny zběrnik)	ca. 50 wósobow
03.10.	přednosk a workshop we wobłuku pólsko-nimskiego familijowego seminara we Wostrowcu (KoKoPol) – tema: "Pšiswójenje rěcy a rěcne strategije dwójorěcnych familijow"	10 wósobow
25.10.	Pšigótowanje wucby z pomocu Affinity wólažcýs W ramiku workshopa se wobźěłanje PDF-kow z pomocu programa Affinity (za wucabnikow dermatne) pšedstajijo. W interneše a wósebne na online-platfurmje TaskCards namakaju wucabniki a wucabnice žěłowe łopjena za pšisamem wšykne pšedmjaty. Cesće pak su žěłowe łopjena ako PDF-ka skłažone a njepšedlaže w serbščinje. Z Affinity jo pšěłožowanje a wobźěłanje takich žěłowych łopjenow móžne.	18 wucabnikow/-cow
03.11.	Dalejkubłanje za wótkubłarki a wótkubłarjow w Brězowce w ramiku pedagogiskego dnja "Naš serbski žen" tema: serbske žiśece spiwy	ca. 40 z pšě kubłaniščow
10.11.	dalejkubłanje z Křesćanom Schröterom (w kooperaciji ze ZARI) we Wórjejcach – tema: "Mimika a gestika pši imersiwnem pósrědnjenju serbščiny žiśam w góletkowni a žiśowni"	8 wótkubłarkow ze 6 žiśownjow

tab. 11: zarědowanja za wótkubłarki a wótkubłarjow, fachnikow za rěcne kubłanje a starjěšych, Górna Łužyca

lěto	Internat Serbskego gymnazija Budyšin (57 městnow)	Dolnoserbski internat w Chóšebuzu (43 městnow)
2025	51	25
2024	53	27
2023	49	25
2022	50	15
2021	52	20
2020	50	23
2019	54	21
2018	54	23
2017	54	27
2016	51	28
2015	47	23

tab. 12: wobsajženje internatnych městnow w Chóšebuzu a w Budyšinje

Chóšebuz	2023	2024	2025
Ptaškowa swajžba	x	X	x
góspodowanje zapustowego pšěšěga Dolnoserbskego gymnaziuma	x	x	x
mólowanje jatšownych jajow	x	x	x

fašing	x	x	x
internatne swěženje	x	x	X
kjarmuša	x		X
žeń pónaša - stare a nowe wukniki se wopónzaju	x	X	x
Janšojski bog/gódownicka/Nikolaus	x	x	x
wobrazowy projekt	x	x	
wšakorake wjacory (strowe zežywjenje, blidowy tenis, basjenje za wšakorake góžby, rozžognowanje kolegow a wuknikow, wogniščo)	x	x	x
grajny wjacor	x	x	X
internat se pšedstajijo nowym wuknikom	x	x	x
pomoc pši domacnych nadawkach	x	X	x
starjejšyńske zgromažiny	x	X	x
kjarchobowy projekt		x	x
wšake žětowe kružki: kikboksowanje, blidowy tenis, muzika / wuknikojski band		x	x

Budyšin	2023	2024	2025
fašing; pušćanje majskego boma - wiše wěncja, reje, program; kjarmuša	x	x	x
pyšjenje jatšownych jajkow	x	x	x
"Rozgrono w kuchni" jo se wótměto mjasecnje: graša, pjac, wariš, tematiske rozgrona, woglěd, pówołańske póražowanje	x	x	x
woglěd resp. sobustatkowanje w Serbskem młožinskem žiwadle a pši cytanjach w Smolerojc knigłarni	x	x	x
sport w zwucowařni - tyžeński	x	x	x
projekt "Zmakanje z Rusojskeju - kultura, nałogi, jěza"	x		
filmowy projekt (klubkino) k etiskim temam	x	x	x
góstne pšednoski z rozgronom		x	x
internatny swěžeń; internatny wulět	x	x	x
kreatiwny workshop ze Serbskim muzejom resp. ze SKI	x	x	
meditacija: wótpócywanje; stres pšewinuš; yoga	x	x	x
pódpěra pši domacnych nadawkach	x	x	x
starjejšyne zgromažiny	x	x	x
wótwardowanje rabatow wokoło internata	x	x	x
2x wob mjasec serbska rejowańska kupka	x	x	x
wušywanje rubiška za serbsku drastwu	x	x	x
"Stabilna młožina", celolětny projekt z Pawkom, Domowinu e.V., kulturnym běrowom Sakskeje (pšawicařski ekstremizm)			x

tab. 13: projekty w internatoma

lěto	Górna Łužyca – wózwjawnjenja pód:				Dolna Łužyca – wózwjawnjenja pód:	
	www.witaj-sprachzentrum.de aktualnosći	facebook zarědowanja	facebook dwójcy	insta-gram	www.witaj-sprachzentrum.de aktualnosći	facebook
2025	47	6	54	53	45	24
2024	47	6	47	38	36	17
2023	56	9	73	30	42	24
2022	55	9	74		19	55
2021	47	13	78		15	47

2020	54	7	72		24	54
2019	29	12	54		11	29
2018	24	10	98		50	24
2017	33	10	111		78	33

tab. 14: přegléd wózwajonych aktualnosćow pód www.witaj-sprachzentrum.de, pla Facebook a Instagram

projekt	spěchowar	spěchowana suma		
		2023	2024	2025
pšełožowański program górnoserbščina-nimščina nimščina-górnoserbščina	Założba za serbski lud	211.656,65 €	224.241,60 €	
pšełožowański program dolnoserbščina-nimščina nimščina-dolnoserbščina	Założba za serbski lud			
socialne žěto – šulske socialne žěto, młožinske žěto, familijowe kubłanje	Krajnoradna zastojnstwa Budyšin a Zgórjelc	340.709,27 €	381.081,48 €	
Efektiwne pósrědnjenje serbskeje rěcy w Kitawobłuku	MBJS	7.814,72 €	6.742,23 €	

tab. 15: srědky tšešich

zaměrowe dojadnanje 2025	krotka rozpsawa	wobtwarženje wóthylenja / planowane napšawy
1. šěžyščo: analogne a digitalne rěcne rummy		
<u>zaměr 1</u> Pšełožowański program sotra pokazujo pó aktualizěrowanju lěpšu kwalitu pšełožowanja a wužywa se w pšerězku za 100 pšełožkow na žení.	<p><i>Cil jo se dojspić pšez zažětanje nowych słowow / sadowych pórikow a wabjeńske napšawy za program sotra.</i></p> <p>Pšełožowański program górnoserbščina-nimščina nimščina-górnoserbščina bazěrujo kóńc lěta 2025 na dwójorěcnem korpusu z něži 540 000 paralelnymi sadami. Mimo togo jo se monolingualny górnoserbski korpus wó 110 000 sadow na něži 900 000 sadow rozšyrił. Stopnjowanje nowych górnoserbskich słowow resp. fleksiskich formow wucynijo něži 19 000 słowow a na nimske boce wó něži 22 000 słowow resp. słownych formow (wósebnje zestajenjow).</p> <p>Online-pšełožowar dolnoserbski ↔ nimski wopšimjejo tuchylu. 270 000 lektorizěrowanych sadowych pórikow.</p> <p>Online-pšełožowar dolnoserbski ↔</p>	

	<p>górnoserbski wopšimjejo tuchylu 200 000 sadowych pórikow, kótarež njejsu se wšykne wót Rěcnego centruma WITAJ lektorizěrowali, dokulaž póchadaju žělnje z hynakšych žrědłow.</p> <p>Monolingualny korpus jo se rozšyrił na 140 000 lektorizěrowanych dolnoserbskich sadow.</p> <p>W celem korpusu se stawnje kwalita pśespytujo, tak až jo zawěšćone, až pśidatne sadowe póriki k pówušenju kwality pśinosuju.</p> <p>Wužywańske statistiki wugroniju, až wužywa se sotra w pśerězku za něži 1 000 pśełožkow na žeń. Z tym jo se wó wjele wuše stopnjowanje wužywanja programa dojspiło, ako jo było planowane.</p> <p>Spokojnosć jo wusoka, wjelgin rědko su negatiwne feedbacki z boka wužywarjow dojsli.</p>	
<p><u>zaměr 2</u> Socialny team Rěcnego centruma WITAJ profilěrujo a profesionalizěrujo se dalej a dawa wšyknym cłonkam teama zgromadny žěłowy ramik.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Teamowe wobradowanja se mjasecnje pšewjeduju. • Dalejkubłanja su indiwiduelnje wusměrjone a koleginy wuzwólju se 2 - 3 wob lěto ako na pśikład: <ul style="list-style-type: none"> • STP-statistika se wujasnijo • "Starke Lehrer, starke Schüler" Mitmachparcour • Forum 2plus • Předna pomoc • Ščit góleša <p>a interne dalejkubłanja k temam:</p> <ul style="list-style-type: none"> - antisemitizm zawoboraś - digitalne medije - (seksualna) namóc pšez starjejšych - zakładna wěda wo inteligency <p><i>Indikatory za dojspiše cela su:</i> - <u>konsens w teamje</u></p> <p>W teamje kněžy se spómóžna atmosfera a fachowa wuměna, teke glědajucy na wósebne jadnotliwe pady (kolegialne póražowanje). Fachowe informacije a informacije wó prozninskich aktiwitach team se mjazy sobu zdžěli. Konflikty w teamje njejsu.</p>	<p>Koncept wš Slěpe jo pšez wokrejs Zgórjelc wobzamknjony.</p> <p>Wokrejs Budyšin stojnišćowe koncepty we wobłuku regularnych rozgronow ku kwalitnemu managementoju na šulach schwalijo. Proces trajo až do lěta 2026.</p>

	<p>- <u>wuslědki rozgronow k wuwišeju kwality w zagronitosći młóžinskego amta krajnjeje ražcownje</u> Wótpowědne rozgrono jo se pšewjadło w lěše 2025 jano w Radworju ze spokojecym rezultatom a nowymi zaměrami. Zaměry su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nowy stojnišćowy koncept spisaś – jo w pšedłozje dopisany a trjeba se jano hyšći stilistiski pšeglědaś. • Starjejšyne žěto rozšyriś – praktičerujo se, teke pšiběrajuceje pótrjebje dla • socialne žěto wobstawny dypk w dnjownem póřěže wucabnikojskeje konference – se dožaržyjo + tyžeńske wótgłosowanje ze šulskim wjednistwom zš a wš <p>rozgrono w Budyšinje su chórosći dla do lěta 2026 pšesunuli rozgrono we Worklecach jo było w januarje 2026 z pozitiwneju bilancu – socialna žětašeřka jo skónčyła swójo žěto k 28.02.2026, městno jo wupisane rozgrono w Ralbicach 2025 njejo było, dokulaž jo socialna žětašeřka team k 31.05.2025 spuścila, městno jo wupisane w Slěpem take rozgrona njejsu, dokulaž wokrejs Zgórjelc hynakšy management kwality praktičerujo</p> <p>Kooperěrowať jo team z projektowymi sobužětašeřkami RCW pši slědujucych aktiwitach:</p> <ul style="list-style-type: none"> 02.03. - familijowa schadowanka w Radworju 03.04. - wuknikam socialne žěto w RCW pšedstajiś 15.05. – piknik pó žěle na Postowem naměšće, na mjazynarodnem dnju familijow 22.05. - swěžeń serbskeje rěcy w domje tysac gatow 24.09. - šulski jubilej Ralbicy – workshop kólaso 27.09. - comicowy workshop w Radworju 	
--	--	--

	W běgu lěta jo był kolega za familijowe kubłanje zgromadnje z wjednicu pši Happy-Monday aktiwny.	
2. šěžyško: kubłańske žěto		
<u>zaměr 1</u> Rěcny certifikat jo nałożowany certifikat w serbskorěcnem rumje a wudawa se lětnje nanejmjenjej 40 raz, 5% toś tych certifikatow pódkładu niwowowy schójžeńk C1.	<p>Certifikatne pšespytowanja dolnoserbšćiny W lěše 2025 jo se dogromady 44 luži na certifikatnych pšespytowanjach w dolnoserbšćinje wobžěliło: 29.03.2025 4x A2, 5x B1 05.04.2025 3x C1 10.06.2025 5x C1 25.06.2025 7x B1, 1x B2 08.11.2025 4x A1, 1x A2 22.11.2025 1xB1, 3x B2 26.11.2025 5x A1, 5x A2</p> <p>Certifikaciske pšespytowanja górnoserbšćiny W lěše 2025 jo se wobžěliło cełkownje 28 luži na pšespytowanjach za certifikat górnoserbšćiny: 08.03.2025 4x A2 21.06.2025 2x A1, 2x B1 27.08.2025 10x A1 08.12.2025 5x B2 09.12.2025 5x B1</p>	<p>Město 40 jo 72 kandidatow certifikat zložyło.</p> <p>8 certifikatow na niwowje C1 jo wěcej ako 11% wšykných certifikatow.</p> <p>Z tym jo zaměr pšetrjefjony.</p>
<u>zaměr 2</u> 30% wobžělnikow pódajo, až w rěcnem kursu zdobyte znajobnosći nałożuju a 40% wšychných wobžělnikow wobžělijo se na dalšnem rěcnem kursu.	<p>Dł</p> <p>Tšidnjowske rěcne kurse w Dolnej Łužicy za wótkubłarjow/-kow Tšidnjowski intensiwny kurs za wótkubłarki w styrych pšeběgach w dwěma niwowoma; za pókšacowane: 07.-09.10.25 a 21.-23.10.25; za wobžělnice ze zakładnymi znaśami: 13.10.-15.10.25, 28.10.-30.10.25, cełkownje 28 wobžělnikow ze žišownjow a hortow; pšerězny stopjeń spokojnosći wšykných styrych kursow: 98,2 %; 100 % co se 2026 zasej wobžěliš.</p> <p>Rěcnodidaktiske dalejkubłanja za wótkubłarki žišownjow a hortow k temje "KI" (14.06., 28.06.) a k temje "Wóda"(24.06) z 28 wobžělnicami a k temje "Styri elementy" (15.11., 25.11., 29.11.) z 30 wobžělnicami), niwow spokojnosći pši temje "KI": 98,1 % a pši drugih dalejkubłanjach: 100 %;</p>	<p>Chórosći dla jo se mjenjej wótkubłarkow wobžěliło ako pšizjawjony (6 mjenjej w juniju, 6 mjenjej w nowembrje).</p>

	<p>100 % co se 2026 zasej wobzěliš.</p> <p>Gł</p> <p>organizacija a pšewježenje rěcnych kursow za pedagogiski personal, pšistajonych serbskich institucijow a wokrejsow Budyšin a Zgórjelc</p> <p>zgromadne žěto z LasuB a pšizjawjenja za naslědne kurse:</p> <p>Procentualny póžěl kursistow, kótarež su se za dalšny semester pšizjawili:</p> <table data-bbox="598 712 901 996"> <tr> <td>zs 21/22</td> <td>84,8 %</td> </tr> <tr> <td>ls 22</td> <td>93 %</td> </tr> <tr> <td>zs 22/23</td> <td>58 %</td> </tr> <tr> <td>ls 23</td> <td>100 %</td> </tr> <tr> <td>zs 23/24</td> <td>80 %</td> </tr> <tr> <td>ls 24</td> <td>63 %</td> </tr> <tr> <td>zs 24/25</td> <td>87 %</td> </tr> <tr> <td>ls 25</td> <td>80 %</td> </tr> </table> <p>27% našych wobzělnikow jo wót wšogo zachopjeńka pódma.</p> <p>W lěšojskem semestrje jo było 53 wót 120 a w zymskem semestrje 59 wót 150 kursistow ze serbskich institucijow, šulow, žišownjow a hortow. Pótakem pšerěznje 42% pó rěcnem kursu zdobyte znajobnosći nałožuju.</p>	zs 21/22	84,8 %	ls 22	93 %	zs 22/23	58 %	ls 23	100 %	zs 23/24	80 %	ls 24	63 %	zs 24/25	87 %	ls 25	80 %	<p>Z tym jo zaměr w cełku pšetrjefjony.</p>
zs 21/22	84,8 %																	
ls 22	93 %																	
zs 22/23	58 %																	
ls 23	100 %																	
zs 23/24	80 %																	
ls 24	63 %																	
zs 24/25	87 %																	
ls 25	80 %																	
<p>zaměr 3 W lěše 2025 se wudaše pšez wjele lět wuzětanego Nimsko-górnoserbskego wuknikojskego słownika finalizěrujo.</p>	<p>Dopołna formalizacija datoweje banki</p> <p>- sajžba cełkownego słownika (pismiki A-Z) – to wucynijo 1082 bokow - jo se wót ACOLADA do kónca lěta 2025 wuzětała.</p> <p>- finalna wersija datoweje banki jo za 2026 z LND planowana</p> <p>Wugótowanje gramatiskich tabelow</p> <p>- gramatiski žěl (98 bokow) pšedlažy a jo se až do kónca lěta 2025 předny raz lektorizěrowať a korigěrowať.</p> <p>Kóńčna redakcija datow za šišć</p>	<p>Dalšna korektura gramatiskich tabelow jo trjebna, dla zjadnorjenje wuwježenjow a nožkow.</p> <p>Korekturna faza pomina sebje wěcej casa ako planowane.</p>																

	<p>- proces dwójnego cytanja cełkownego słownika bęży, až do pismika P jo korektura slědk na ACOLADADA</p> <p>- wuwježenje korekturow psez firmu jo žělnje manuelnje, dokulaž njespóznajo mašinelný system wšykne wósebnosci a wuwzeša</p>	
<p><u>zaměr 4</u> W lěše 2025 su se styri sobužěłašerje Rěcneho centruma WITAJ na rěcnem kursu wobžělili, psez což stej mógałej dwa z nich swój rěcny niwow wó schójžeńk pólěpšys.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dalejkubłańske póbitowanje su tši kolegi wużywali, stwórta wósoba jo samostatnje wuknuła (zaměr B1) • niwowowe schójžeńki rěcnych kusow su A1, A2 <p><i>Indikatory za dojspiše cela su:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wużywane dalejkubłańskego pórucenja - žělnje • dojspiše dojadnanego rěcneho niwowa pó GER – ně w tšich padach <ul style="list-style-type: none"> - jedna wósoba njejo se chórosći dla na A1 – pšespytowanju wobžěliła. - jedna wósoba jo akle A1 město A2-pšespytowanje wobstała. - jedna wósoba njejo se na planowane B1 -pšespytowanje pšizjawiła. - jedna wósoba jo pó planje A2 – pšespytowanje wuspěšnje zložyla. • dalejkubłańska pótrjeba dalej wobstoj 	<p>Certificěrowanje rěcnych znajobnosćow na schójžeńku A2 stej dwa koleze wótpožyłej (internat CB, soc. žět. w Slěpem)</p> <p>soc. žět. w Budyšynje jo była na dnju pšespytowanja za schójžeńk A1 chóra</p> <p>Pšicyny njedopotnjonych dojadnanjow su njedosegajucy wuknjeński póstup, njekonstantne wobžělenje na rěcnem kursu a chórosći na dlejšy cas.</p> <p>Tomu wótpowědnje su se personalne rozgrona wjadli.</p>

tab. 16: zaměrowe dojadnanja ze Założbu

Budyšyn, 05.02.2026 | redakciski kóńc

dr. Beata Brězanowa • wjednica